

Fokkerij en selectie in de varkenshouderij

Tweedaagse heropfrissing van theoretische basis en praktische informatie

Torhout: woe 19 en 26 jan '11

Sint-Niklaas: woe 26 jan en 2 feb '11

Geel: woe 2 en 9 feb '11

Georganiseerd door: de Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij, Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling; het Technisch Instituut Sint-Isidorus (Sint-Niklaas); het Vrij Land- en Tuinbouwinstituut (Torhout); het Kempisch Vormingscentrum voor Land- en Tuinbouw (Geel) en het Praktijkcentrum Varkens

Programma

Dag 1: van 13 u tot 16 u 30

- Inleiding: Basisbegrippen en -principes aangaande fokkerij en selectie bij varkens. Door Steven Janssens of Nadine Buys, K.U.Leuven.
- Zuivere varkensrassen en kruisingen. Door Norbert Vettenburg, Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling.
- Slachtkwaliteit en genetica. Door Marc Vandebroeck, Covavee.

Dag 2: van 13 u tot 17 u 00

- Vruchtbaarheid, rendabiliteit en genetica. Door Herman Vets, Belgische Boerenbond.
- Ervaringen in de selectiemesterij met groeipiétrains. Door Jurgen Depuydt, Vlaams Varkensstamboek.
- Voorstelling aanbieders van genetica (Danbred, JSR, Hypor, PIC, Rattlerow Seghers, TOPIGS, VVS), gevolgd door bezoek aan hun demonstratiestanden.

Prof. Dr. Nadine Buys is sinds 2008 diensthoofd van de onderzoeksgroep huisdierengenetica van de K.U.Leuven en volgde in die functie Prof. Vandepitte op. Daarvoor was zij deeltijds docent aan de K.U.Leuven en onderzoeksmanager bij Gentec, de onderzoeksfirma van Rattlerow Seghers. Ze leidt het genetisch onderzoek bij huisdieren, hoofdzakelijk varkens, aan de K.U.Leuven.

Dr. Steven Janssens is wetenschappelijk medewerker in dezelfde onderzoeksgroep en belast met het berekenen van fokwaardeschattingen voor varkens, sportpaarden en schapen. Daarnaast voert hij onderzoek uit naar de genetische diversiteit en inteelt bij meerdere diersoorten en naar competitieve effecten bij varkens.

Norbert Vettenburg trad in 1977 in dienst bij het LIF van het toenmalig Ministerie van Landbouw. Vanaf 1985 was hij Veeteeltconsulent (provincie Limburg). Als consulent was hij van zeer dicht bij betrokken bij de selectiemesterijwerking en dus de selectie van de stamboekvarkens. Op dit ogenblik is hij verantwoordelijk voor de voorlichting in de varkens-, paarden- en kleinveesector bij de Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling van de Vlaamse overheid.

Marc Vandebroeck studeerde in 1982 af als landbouwingenieur aan de K.U.Leuven, specialisatie veeteelt. De eerste jaren was hij actief op een project rond selectiemesterijindexen en fokwaardeschatting bij varkens onder Prof. Vandepitte. Daarna werd hij consulent bij de Belgische Boerenbond (West-Vlaanderen). Sinds 1988 is hij actief bij Covavee CVBA waar hij aan het hoofd staat van de afdeling die verantwoordelijk is voor classificatie, lastenboeken, informatica en administratie.

Herman Vets studeerde in 1989 af als landbouwingenieur aan de K.U.Leuven, met specialisatie veeteelt. Daarna was hij 2 jaar als assistent van Prof. Vandepitte (K.U.Leuven) betrokken bij een project rond fokwaardeschatting varkensfokkerij. Sinds 1991 is hij consulent bij de Belgische Boerenbond met specialisatie varkenshouderij en fokkerij.

Jürgen Depuydt werd bio-ingenieur, optie dierlijke productie in 1997. Tot 2001 werkte hij als onderzoeker aan de katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen op toegepast kwantitatief- en moleculair genetisch onderzoek van de Belgische varkensrassen. Sinds 2001 was hij als genetisch manager verbonden aan de Landsbond van de Belgische varkensstamboeken). Ten gevolge van de regionalisatie van het ministerie van landbouw werd hij in 2004 secretaris van het Vlaams Varkensstamboek. Bij de voltooiing van de herstructurering van de provinciale structuur in 2005, werd hij terug verantwoordelijk voor de fokprogramma's, de database, export en binnen- en buitenlandse PR van het Vlaams Varkensstamboek vzw.

PC Varkens

Praktijkcentra dierlijke productie

Om te komen tot een betere samenwerking en afstemming in het versnipperde landschap van het praktijkonderzoek en voorlichting in de dierlijke sector werden in 2007 op initiatief van de toenmalige minister-president 5 praktijkcentra in de dierlijke sector opgericht: de praktijkcentra rundvee, varkens, pluimvee, kleine herkauwers en bijen. Begin 2007 werd door verschillende actoren die in Vlaanderen bezig zijn met onderzoek en voorlichting in de dierlijke sector de intentieverklaring ondertekend voor de start van o.a. **het Praktijkcentrum Varkens**.

Deze praktijkcentra hebben tot doel een aanspreekpunt te worden voor praktijkkennis en het uitvoeren voor praktijkonderzoek in de dierlijke sector. Door samen te werken en de onderzoeksprogramma's op elkaar af te stemmen kunnen de aanwezige competenties, de bestaande infrastructuur en de voor handen zijnde onderzoeksbudgetten optimaal aangewend worden.

Deze praktijkcentra moeten gezien worden als een overlegplatform waarin de betrokken onderzoeks- en onderwijsinstellingen kunnen werken aan een grotere coördinatie van hun onderzoeksactiviteiten en aan een afstemming van hun communicatie naar de sectoren. Het is de Afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling (ADLO) die samen met het Instituut voor Landbouw en Visserij (ILVO) de coördinatie van deze praktijkcentra op zich neemt.

De werking berust momenteel op het samen organiseren van studiedagen en het indienen van demonstratieprojecten. Sinds eind 2007 komen ook enkele leden van de praktijkcentra in aanmerking om bij het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds steun aan te vragen bij investeringen. Op die manier zijn ze in staat de bestaande infrastructuur aan te passen aan de hedendaagse noden van praktijkonderzoek en demonstratie.

Volgende organisaties en personen zijn actief binnen het PraktijkCentrum Varkens:

Proef- en Vormingsinstituut Limburg (PVL) Kaulillerweg 3 3950 Bocholt	Luc Martens	pvl.bocholt@scarlet.be
Provinciaal Onderzoekscentrum voor Land- en Tuinbouw (POVLT) Ieperseweg 87 8800 Roeselare	Andre Calus	andre.calus@west-vlaanderen.be
Instituut voor Landbouw en Visserijonderzoek (ILVO) Scheldeweg 68 9090 Melle	Sam Millet	sam.millet@ilvo.vlaanderen.be
UGent- Agrivet Biocentrum Proefhoevestraat 18 9090 Melle	Aart De Kruif Lydia Bommelé	aart.dekruif@UGent.be lydia.bommele@UGent.be
UGent- faculteit Diergeneeskunde, Vakgroep Voortplanting, Verloskunde en Bedrijfsdiergeneeskunde Salisburylaan 133 9820 Merelbeke	Dominiek Maes	dominiek.maes@UGent.be
UGent- faculteit Bio-ingenieurswetenschappen, Vakgroep Dierlijke Productie Proefhoevestraat 10 9090 Melle	Stefaan De Smet	stefaan.desmet@UGent.be
Zoötechnisch Centrum – KULeuven R&D Bijzondere Weg 12 3360 Lovenjoel	Emiel Arron Theo Niewold	emiel.aron@BIW.KULeuven.be theo.niewold@BIW.KULeuven.be
KUL- faculteit Bio-ingenieurswetenschappen Kasteelpark Arenberg 30 3001 Heverlee Bijzondere Weg 12 3360 Lovenjoel	Bruno Goddeeris Rony Geers	bruno.goddeeris@BIW.KULeuven.be rony.geers@BIW.KULeuven.be
Katholieke Hogeschool der Kempen (KHK) / (KILTO) Kleinhoefstraat 4 2440 Geel	Jos Van Thielen Bert Driessen	jos.van.thielen@khk.be josvanthielen@skynet.be bert.driessen@khk.be
Hogeschool Gent, Departement Briotechnologische Wetenschappen, Landschapsbeheer en Landbouw, Vakgroep Dierlijke productie Voskenslaan 270 9000 Gent	Dirk Fremaut	dirk.fremaut@hogent.be
Vrij Land- en Tuinbouwinstituut (VLTi) Ruddervoordestraat 175 8820 Torhout	Willy Vandewalle Ward Lootens	willy.vandewalle@sint-rembert.be ward.lootens@sint-rembert.be

Technisch Instituut St Isidorus – LTC Waasland Weverstraat 23 9100 Sint-Niklaas	Raf Van Buynder	raf_vanbuynder@yahoo.com
Dierengezondheidszorg Vlaanderen (DGZ) Deinse Horsweg 1 9031 Drongen		sigrid.stoop@dgz.be
De Vereniging voor Varkenshouders vzw Maalte Business Center, Blok G, 6° verdieping 9051 Sint-Denijs-Westrem	-	info@veva.be
Boerenbond Diestsevest 40 3000 Leuven	Herman Vets	herman.vets@boerenbond.be
Algemeen Boerensyndicaat Hendrik Consciencestraat 53 a 8800 Roeselare	Paul Cerpentier	info@absvzw.be
Vlaams Agrarisch Centrum Ambachtsweg 20 9820 Merelbeke		vac@vacvzw.be
Vlaamse overheid – Departement Landbouw en Visserij- Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling Burgemeester Van Gansberghelaan 115a 9820 Merelbeke	Suzy Van Gansbeke	suzy.vangansbeke@lv.vlaanderen.be
Vlaamse overheid – Departement Landbouw en Visserij- Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling Ellipsgebouw Koning Albert II -laan 35 (bus 42) 1030 Brussel	Norbert Vettenburg	norbert.vettenburg@lv.vlaanderen.be
Vlaamse overheid – Departement Landbouw en Visserij- Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling Ellipsgebouw Koning Albert II -laan 35 (bus 42) 1030 Brussel	Stijn Windey	stijn.windey@lv.vlaanderen.be
PCBT Ieperseweg 87 8800 Rumbeke-Beitem	Lieven Delanote	povlt.pcbt@west-vlaanderen.be
KATHO Campus Roeselare Wilgenstraat 32 8800 Roeselare	Bruno Vandorpe Wim Vanhove	bruno.vandorpe@katho.be wim.vanhove@katho.be
Vlaams Varkensstamboek (VVS) Van Thorenburglaan 20 9860 Scheldewindeke	Jürgen Depuydt	Jurgen.depuydt@varkensstamboek.be

Wenst u uitnodigingen voor dergelijke studiedagen in de toekomst ook/liever per e-mail te ontvangen?
Laat dit weten via studiedagendier@lv.vlaanderen.be, met vermelding van de sectoren die u interesseren (varkens, melkvee,...).

Vruchtbaarheid, rendabiliteit & genetica

*Studiedagen PCV
Torhout, St.-Niklaas & Geel, 2011*

Herman Vets, Boerenbond

DE BOERENBOND DAAR HEB JE WAT AAN! WWW.BOERENBOND.BE

Inhoud

- 1) Resultaten BEB i.f.v. “vruchtbaarheid”
- 2) Bespreking resultaten BEB
- 3) Aandachtspunten “vruchtbare genetica” en rendabiliteit op bedrijfsniveau
- 4) Conclusies

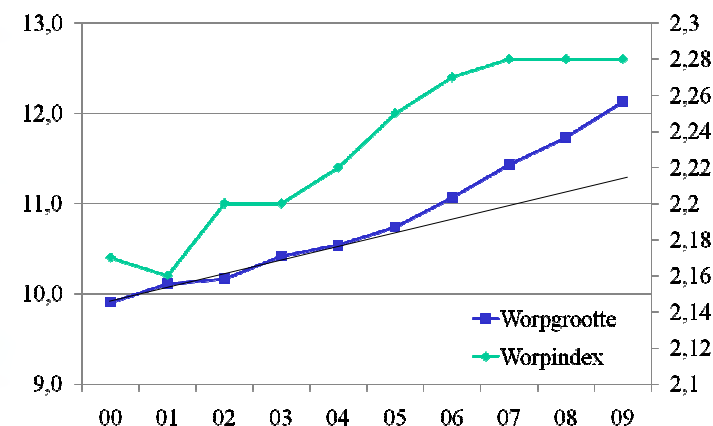
DE BOERENBOND DAAR HEB JE WAT AAN! WWW.BOERENBOND.BE

1. Boekhoudingsresultaten 5-jarige gemiddelden i.f.v. vruchtbaarheid (worpgrootte)

BEB (BJ 05-09, ongeveer 200 bedrijven)

DE BOERENBOND DAAR HEB JE WAT AAN! WWW.BOERENBOND.BE

Evolutie worpindex & worpgrootte (BEB, 20 kg)

DE BOERENBOND DAAR HEB JE WAT AAN! WWW.BOERENBOND.BE

Resultaten BEB ifv worpgrootte

Vergelijking 25% beste-25% slechtste (7 kg,05-09)

Vershil worpgrootte (1 ^e worp)	+1,9
Vershil worpgrootte (ov.)	+2,1
Vershil uitval biggen	+2,1 %
Vershil Productiegetal	+4,3
Vershil voeder per zeug	+87 kg
Vershil opbrengst/zeug	+85 €
Vershil voederkost/zeug	+35 €

DE BOERENBOND DAAR HEB JE WAT AAN! WWW.BOERENBOND.BE

Resultaten BEB ifv worpgrootte

Vergelijking 25% beste-25% slechtste (7 kg, 05-09)

Vershil veeartskosten/zeug	+14 €
Vershil KI & vrucht./zeug	+7 €
Vershil variabele kosten/zeug	+69 €
Vershil saldo/zeug	+16 €
Variabele kost/big	-0,2 €
Vaste kost/big	-1,3 €

DE BOERENBOND DAAR HEB JE WAT AAN! WWW.BOERENBOND.BE

Resultaten BEB ifv worpgrootte

Vergelijking 25% beste-25% slechtste (7 kg, 05-09)

Vershil prijs VV per 100 kg	- 1,7 €
Vershil groei in gram/dag	-1
Vershil voederkonversie	-0,01
Vershil uitval VV	-0,3 %
Vershil variabele kosten/VV	+1,7 €
Vershil saldo/VV	-4,4 €
Vershil saldo (Z+alles afm.)	+53 €
Vershil saldo (big+VV)	-5 €

DE BOERENBOND DAAR HEB JE WAT AAN! WWW.BOERENBOND.BE

Resultaten BEB ifv worpgrootte

Vergelijking 25% beste-25% slechtste (20 kg,05-09)

Vershil worpgrootte (1 ^e)	+2,4
Vershil worpgrootte (ov.)	+2,3
Vershil uitval biggen	+5,0 %
Vershil Productiegetal	+4,2
Vershil voeder per zeug	+73 kg
Vershil opbrengst/zeug	+206 €
Vershil voederkost/zeug	+57 €

DE BOERENBOND DAAR HEB JE WAT AAN! WWW.BOERENBOND.BE

Resultaten BEB ifv worpgrootte

Vergelijking 25% beste-25% slechtste (20 kg,05-09)

Verschil veeartskosten/zeug	+33 €
Verschil KI & vruchtb./zeug	+7 €
Verschil variabele kosten/zeug	+125 €
Verschil saldo/zeug	+78 €
Variabele kost/big	+0,3 €
Vaste kost/big	+0,5 €

DE BOERENBOND DAAR HEB JE WAT AAN! WWW.BOERENBOND.BE

Resultaten BEB ifv worpgrootte

Vergelijking 25% beste-25% slechtste (20 kg,05-09)

Verschil prijs VV per 100 kg	- 1,0 €
Verschil groei in gram/dag	+21
Verschil voederkonversie	-0,04
Verschil uitval VV	+0,6 %
Verschil variabele kosten/VV	-0,3 €
Verschil saldo/VV	-2,2 €
Verschil saldo (Z+alles afm.)	+129 €
Verschil saldo (big+VV)	-1 €

DE BOERENBOND DAAR HEB JE WAT AAN! WWW.BOERENBOND.BE

2. Boekhoudingsresultaten 5-jarige gemiddelden i.f.v. vruchtbaarheid (Bespreking)

DE BOERENBOND DAAR HEB JE WAT AAN! WWW.BOERENBOND.BE

Vaststellingen

“Grote” worpen geeft in onze boekhoudingen

- Op zeugenbedrijven
 - Geen lagere kosten per big
 - Gelijk saldo (inkomen) per geproduceerd big
 - Hoger saldo (inkomen) per aanwezige zeug
- Op vleesvarkensbedrijven
 - Lager saldo (inkomen) per vleesvarken
- Op gesloten bedrijven
 - Lager saldo (inkomen) per geprod. varken ???

DE BOERENBOND DAAR HEB JE WAT AAN! WWW.BOERENBOND.BE

Conclusie

Gesloten bedrijf

- Hoge vruchtbaarheid (grote worpen) heeft in de praktijk vaak niet de positieve impact op het inkomen die men verwacht ! Hoe komt dit ?
 - Negatieve impact op andere parameters
 - Te weinig aandacht economische parameters
 - Te weinig aandacht vleesvarkens
 - Interactie genetica & boer
 - Interactie genetica & bedrijfsstructuur

3. Aandachtspunten Hoe haal ik meer uit “mijn” genetica ?

Impact WG op andere parameters

- Negatief verband worpgrootte & kwaliteit
 - “Kwaliteitsvarkens”
Hoogste marge per varken in BEB, maar :
Meestal kleinere bedrijven
Meerwaarde niet meer vanzelfsprekend
Meerwaarde permanent in het oog houden
De meerwaarde is al 20 jaar dalend
- Geschikte eindberen !!!

Impact WG op andere parameters

- Negatief verband worpgrootte & conditie zeug
 - Meer aandacht voeding zeug
 - Aanpassing voedercurve en voeder
- Negatief verband worpgrootte & gewicht big
 - Meer aandacht aan bijvoeding (nursury)
- Negatief verband worpgrootte & “weerstand”
 - Big : lager gewicht + minder biestmelk (AS)
 - Zeug : cfr. topatleet
 - Hoger sanitair niveau nodig

Impact WG op andere parameters

Conclusie

Vruchtbare genetica

→ Vergt hoger managementsniveau

Te weinig aandacht “economie”

Vergelijking 25% beste-25% slechtste (20 kg,05-09)

Sorteren op Productiegetal

Verschil Productiegetal	+6,2
Verschil Saldo zeugen	130

Sorteren op saldo zeugen

Verschil Productiegetal	+2,7
Verschil Saldo zeugen	248

Te weinig aandacht “economie”

Vergelijking 25% beste-25% slechtste (20 kg,05-09)

Sorteren op saldo zeugen

Verschil productiegetal	+2,7
Verschil saldo zeugen	248
Verschil saldo per varken	12,4

Sorteren op saldo per varken

Verschil Productiegetal	+1,2
Verschil saldo zeugen	163
Verschil saldo per varken	19,9

Te weinig aandacht “economie”

Conclusies

- Doe ook aan economische boekhouding
- Beoordeel op de economische parameters
- Ontwikkeling betere parameters ?
Saldo per varken (gesloten)
Saldo per kg vlees (gesloten)
Incl. arbeid ? → Registratie nodig

Te weinig aandacht “economie”

Conclusies

- Selectie(-indexen)
 - Meer economisch model
Doel is “saldo” verbeteren
 - Nu enkel technische parameters in indexen
Bepaling “economisch gewicht” is cruciaal
Theoretisch gewicht WG → overschatting

Te weinig aandacht “vleesvarkens”

Vergelijking 25% beste-25% slechtste (20 kg,05-09)

Sorteren op Productiegetal

Verschil saldo per varken	4,1
----------------------------------	------------

Sorteren op voederconversie

Verschil saldo per varken	10,5
----------------------------------	-------------

Te weinig aandacht “vleesvarkens”

Conclusies

- Selectie
 - VV-parameters voldoende gewicht (VK,...)
- Op bedrijfsniveau (gesloten of vleesvarkens)
 - Gedetailleerdere opvolging nodig (per stal)
 - Meer aandacht management nr. vleesvarkens
 - Ook bij zeugen denken i.f.v. vleesvarkens

De saldo vleesvarkens “25% slechtste” opkrikken tot “gemiddeld” → Inkomen +200 € per zeug !

Interactie “genetica & boer”

- Verschillen in managementsniveau
- Verschillen in doelstelling & wensen
- Inhaalbeweging PG t.o.v. NL, Denemarken
Stap voor sommige te groot of te snel ?

Interactie “genetica & boer”

- Selectievraag
Welke zeug is best voor meerderheid boeren
 - 14 geboren biggen, speencapaciteit 12 ?
 - 12 geboren biggen, speencapaciteit 14 ?
 - 14 geboren biggen, speencapaciteit 14 ?

Interactie “genetica & boer”

Conclusie

- Beste zeug is niet noodzakelijk
 - Voor iedere boer dezelfde zeug !!!

Interactie “genetica & bedrijf”

- Bedrijfsstructuur
Analyse “toppers” in BEB leert ons :
 - 1) Aantal plaatsen in evenwicht (per ras) !
(zeugen, biggen, vleesvarkens)
 - 2) Overbezetting is zwaar onderschatte factor !

Interactie “genetica & bedrijf”

Conclusie

- Structuur niet goed ?
Overweeg :
 - Structuuraanpassing
 - Minder zeugen (ook in kader 2013)
 - Minder vruchtbare zeugen (hogere marge)
- Beste zeug is niet noodzakelijk
 - Voor ieder bedrijf dezelfde zeug !!!

Algemene conclusie

Meer biggen :

- **Niet altijd winstbiggen !**
- **Randvoorwaarden in orde brengen !**
- **Denk economisch, niet emotioneel !**
- **Denk aan Uzelf en Uw bedrijf !**